

A kakasnélküli fegyverekről.

Még csak nem nagyon régen — a gyutacsos (perkusziós vagy kapszlis) fegyverek letűntével — a francia származású Lefauchaux-rendszert, mely az előbbi kizorította a kor fegyverei közül, tartották — ám csak rövid ideig — a modern fegyvertechnika legtükéletesebb vívmányának; — majd ezenközben felbukkantak a gyutás rendszerű fegyvernemek, mint a központi gyújtású (s egyszersmind kakasnélküli) rendszer előpósta s kevés vártatra rá valóban alakot öltött az angol mester kezében a mai kor legérdekesebb, legtükéletesebb vadászfegyvere, a modern *Lancaster*, a központi gyújtású rendszer netovábbja, az ujjkor legzseniálisabb s legtükéletesebb fegyvertalálománya, a mely mellett immár közel negyedfél évtizede, hogy rendületlenül kitarat nemcsak a legválogatósabb lövész- és vadászmatadorok összessége, hanem maga a folyton újításra törekvő, anyagias érdekű iparszellem is; mert e rendszerben látják megtestesülve azt a fegyverideált, a mely a tökéletesség iránt való révedezésükben egyáltalában alakot ölthetett és — testté lön.

Hanem ez csak a *lényegre* vonatkozik, a mi a központi gyújtásban kulminál; a műszaki előállítás szerkezeti formáira nézve azonban — a célszerűség és kényelem igényeit tartva szem előtt — a matadorok kielégíthetősége s az alkotó szellem zseniálítása még tovább óhajtott hatolni a tökéletesítés kultuszában s így született meg a *kakasnélküli* (Hammerles) fegyver eszméje.

Míg a régebbi fegyverrendszereknél mellőzhetlen volt a kakas használata és a Lefauchaux-nál is a gyújtó-tű közbejöttével a töltény elsütése végett, — addig ez a központi gyújtású (*Lancaster*-) rendszernél mellőzhetőnek, sőt feleslegesnek látszott; — s tényleg, csakis valamelyes ósdi felfogásban gyökeredző ragaszkodás (!) a tradicionális

eszmékhez engedett a »kakas«-nak helyet a közelmúlt idők a modern fegyver lakatszerkezetén, míg rá nem jött — ismét az angol mester, hogy bizony a nélkül is el lehet lenni, sőt a mellett, hogy felesleges, még több tekintetben hátrányos, alkalmatlan, sőt *veszedelmes* függeléke a modern vadász modern fegyverének a kakas, a melyet felhúzáskor olyan könnyen el lehet szalajtani — kivált nagy hidegben gebedt ujjakkal, a midőn is néha az egész vadásztársaság veszélyeztetve van; de véletlenségből is kárt-bajt okozhatni vele ott is, a hol nem is gondolná az ember — nem is szólva itt a Szent-Hubertben járatanul csőtölő-botló fióktüssik megfoghatatlan manipulációiról, kiknek kezében tudvalevőleg a bot is elsül!

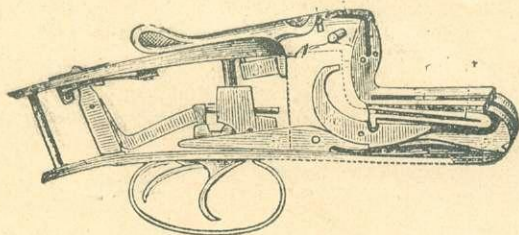
Hátránya még a kakasos fegyvereknek az is, hogy könnyen meg lehet akadni velök, mely körülmény már sokszor volt nagy szerencsétlenségeknek okozója. Főlránthatja ág, tarisznyazsinór a kakast s egy élet foroghat ilyenkor koczkán, mert a söréteket megállítani nem lehet... Így történik sok veszedelem, esik hiba emberbe-lóba még sokszor a legnagyobb vigyázat mellett is, mert régi vadászmondás szerint a «kakas az ördögök játékszere» és azért »a puskának sohase lehet hinni.«...

Efőle kalamitások a Hammerles-fegyvernél majdnem teljesen ki vannak zárva, noha tényleg eleinte egy kissé nehézkesen kezelhető is, a mi egyébiránt csak a fegyver kinyitására vonatkozik; de a fogások száma igen redukált; ép azért könnyen, kényelmesen és szükség esetén gyorsan lehet vele bánni némi gyakorlat mellett.

A kakasos fegyver kényelmetlen és unalmas tevékenységekre kényszerít a sok fölös fogás folytán — a nélkül, hogy a sport előnyére válnának azok, sőt inkább sikereiben hátráltatólag hatnak, — ellenben a Hammerles-t önműködő (automatikus) szerkezete a legkedvesebb, legcélszerűbb fegyverré teszi, a mely egyáltalában csak létezhetik. Megbecsülhetlen előnyeit amaz és más rendszer felett lehetetlen át nem látni, ha csak egyetlen-egyszer vadászik is vele az ember! Egyébiránt a világvasások ezt már eldöntötték; s tényleg csakis egy vérbeli sportman, kinek sok vadra ezerféle körülmény közt van alkalma lőni, tudja csak a Hammerles előnyeit és célszerűségét kellőleg méltányolni. És én el se tudom képzelni, hogy lehet hajtásoknál s kivált körvasásokon kakasos puskákkal állni ki vadászi és lövészi minőségükre sokat tartó gentleman sportmanoknak, egyáltalában modern vadásznak ma már! Külön a puskát kinyitni, azután töltényt berakni, majd a puskát ismét lecsukni és az egyik, azután a másik kakast felhúzni, — ez mind oly hosszadalmas, időrabló procedúra, hogy ma már írtózni kezd tőle a villamosság korát élő idegberendezés!

Valóban, a kakasos fegyver nem a kezdődő új század: a kor fegyvere többé!

Természetesen, az extra vaganciaiák ködös hazájában jöttek rá erre legelőször az emberek, már t. i. azok, kiknek puskaforogtatás a szenvedélyök — és mivel a hóbortok mellett a praktikushoz is van érzékek nekik

Az Anson & Deeley-féle kakas nélküli fegyver lakatszerkezete.

(hisz a kergesség a zsenilitás lángszellemével egy tanyán lakik!), csakhamar felkutatták szellemviláguk rejtelmek között a tökéletesebb ideált — egy piszkafa forma valami alakjában, a mi puskának látszott ugyan az elfogulatlan ítélőképesség felfogásában, de kakas nélkülsége egy érdekes »talány« titokzatosságával hatott a bámuló sportmatadorok végsőig fokozódott kíváncsiságára, hogy vajjon mi lehet? . . .

Am a válasz nem soká váratott magára . . . a fantom jól megrekonstruált alakot öltve, a praktikus megvalósulás stádiumába jutott el — és a tüzfegyverek történetében ez az új vívmány korszakalkotóvá lőn.

A jól kiérdemelt hozsánna nem is hiányzott hozzá!

Greener birminghami, majd egy tökéletesebb találmánnyal Anson & Deeley londoni cég, valóságos forradalmat idézett elő Albion ködös hazájában, melyet csakhamar a majdnem általános meghódolás követett. A »le a kalappal« illetve »kakással« — jelszó szálló igévé lőn és a kakasos puskák sutba kerültek, ellenben mindenki igyekezett az új, de méregdrága ideálból szerezni magának!

Tehát már a legelső kísérlet elég volt arra az újítás terén, hogy a régi jó kalapácsoló szerszám, melyhez annyi szép emlék fűződött vadászéletünkben — legalább elvben elvérezzék a tradíciókra oly végzetes kulturáramlat minden ósdiságot megsemmisítő leheben . . . legalább a modern puskaforogató nem igen akar róla tudni

már. A kakasos puska tehát lomtárba kerül, a fegyvermuzeumok pókhálói alá nemsokára s bizonyára nálunk is. Az angol gentleman kakasos fegyvert már sem tart magához méltónak és úgy látszik, a világfölfogásban is kezd az a fegyver a csőzpuskák nivójára süllyedni s aligha távol van már az az idő, midőn általában a krumpli- és kukoricza-berkek őrzőinek kizárólagos és egyedüli tulajdonává válva, végkép leszorul a használat teréről, legalább az új vadásznemzedék nem fogja ismerni többé és legfőlegb könyvekből vesz tudomást róla, avagy pedig a fegyver-gyűjteményekben vet rá egy közönyös tekintetet.

Angliában körülbelül bevégzett dolog ez már. A fegyverboltok, antikváriák és a zsidó üzletek tömve vannak részben új, avagy keveset használt értékes kakasos fegyverekkel, melyeket aránylag potom árért vesztegetnek többnyire külföldi vadászoknak, mert az angolnak nem igen kell már kis pénzért se és a fűszerárús is »Hammerles«-sel óhajt puffogatni a maga szerény apró vadjárja. Így lesz az nemsokára másutt is, mert a kakas nélküli rendszer napról-napra való nagy tökéletesedése mind nagyobb arányokban s minél szélesebb körben növeli a hódolók tömegét.

Anson & Deeley találmányát nemsokára tucat-számra követték az újabb kísérletek e téren, de az eredeti typust egy sem múlta felül közülök és ma is még a törzsbe (baszkülbe) rejtett lakatszerkezetű kakas nélküli fegyverek közt Anson találmánya felette áll minden e mintára szerkesztett fegyvertalálmánynak. Pedig mennyi van már! — de közös hibájuk a bár esszes, de ropantúl bonyolódott szerkezet s az a hátrányos sajátságuk, hogy csaknem kivétel nélkül »erősen járnak«, ha pedig ezen igazítva lesz, ez többnyire a két külön álló lakatszerkezet közös akcióját vonja maga után, azaz a fegyvernek egyszerre mind a két csőve elstül, a mi egyébiránt a kontár kezekből kikerült Hammerles-fegyvereknél gyakori eset, — másrészt, egyáltalában a baszkülben elhelyezett lakatszerkezetű fegyvereknél (az Anson-félet sem véve ki) még az, hogy igen nehezen szedhetők szét és csakis az egész fegyvert szétszedve lehet nagy ügyel-bajjal a lakatszerkezethez jutni — csakis puska-művesnek, mert a fegyvertulajdonos nehogy megpróbálja a szétszedést, mert egy oly problémával áll szembe, mintha valami óraszerkezet szétszedését és összerakását akarná megkísérteni! Egyébiránt az angol órák is úgy vannak szerkesztve, hogy az u. n. verkjéhez még szemmel se juthat hozzá a kíváncsiság!

Természetesen a nehéz szétszedhetőség miatt a lakatszerkezet időnként szükségszerűen ki nem tisztíthatván, csakhamar összeroszdásodik a lőporgázok káros behatása folytán (aminek minden törzökrendszerű lakatszerkezet megakadályozhatlanul ki van téve) s ennek következtében aránytalanul rövid idő múlva hasznavehetetlenné válik az egész fegyver (valószínűleg innét származik a gazdag angol sportsmanok azon költséges szokása, hogy fegyverüket csak egy vadászidényben használják s azontúl megválnak tőle.) — Az utolsó években a gyárosok felismervén a törzök-rendszerek említett hátrányait, eltértek a Greener és Anson alkotta tipikus szerszámtól s a nehezen hozzáférhető szerkezetet az egészen könnyen hozzáférhető külső oldaltfekvő szerszámmal (vagyis lakatszerkezettel) helyettesítették s ezzel megadták a kakas nélküli rendszernek a tökéletesítés netovábbját, a jót a jobbal helyettesítve.

Lakatos Károly.

(Vége következik.)